

Henkilökuvassa **Topi Paananen**

Betoni-lehden henkilögalleriassa on haastateltavana kauppatieteiden maisteri **Topi Paananen** (s. 1971 Lahdessa).

Topi Paananen on ollut perheyrittäjä Peikko Groupin toimitusjohtaja vuodesta 2010 alkaen. Vaikka hän kertoo olleensa jollakin lailla Peikossa 'töissä' jo vuodesta 1971, siis syntymästään, lähtien, ura perheyrittäjyksessä ei ollut itsestäänselvyys.

Topin isä *Jalo Paananen* perusti betonirakenteiden liitostekniikkaan ja liittorakenteisiin keskittyvän Teräspeikon vuonna 1965. Jalo Paanasella on vuosikymmenien aikana ollut myös monia muita yrityksiä, kuten telecomiin liittyvä muovialan Eimo Oy. Topin varhaisimpia kesätyöpaikkoja oli niinkään perheelle kuulunut hautakivialaa palveleva yritys.

Kaupparatsuksi

Tekniikka vai kauppatieteet oli Topin mukaan varsin helppo opiskeluvaihtoehto. Hän luki kyllä lukiossa pitkän matematiikan, mutta se eikä fysiikka innostanut insinööritieteisiin vaan Topi pyrki ja pääsi Helsingin kaupparatsukouluun.

"Valmistuttuani vuonna 1996 minusta tuli kaupparatsu. Toimin myynnin parissa viisi vuotta maaleja ja liimoja valmistavassa isossa hollantilais-ruotsalaisessa kemianalan yritys Akzo Nobelissa. Vasta jälkikäteen olen ymmärtänyt kuinka hyvä juttu oli, etten heti mennyt perheyrittäjyksen töihin."

Seuraavat työpaikat vuosituhaten alussa olivat Eimossa ja Eimon ostaneissa Foxxonissa. Ne ovat ihan eri alan yrityksiä kuin Peikko. "Nykyisen työn kannalta hyvä sekin", Topi toteaa.

Vuoden 2005 kesällä oli Topin mukaan miehen paikka: "Mitä seuraavaksi, hain vaihtoehtoa hektiselle telecom-bisnekselle."

Peikko veti puoleensa: "Päätin mennä katsomaan. Enkä ole katunut. Sillä tiellä olen edelleen, vuodesta 2010 lähtien toimitusjohtajana."

Toimitusjohtajan pesti on Peikossa ollut perinteisesti pitkäikäinen: edellinen toimitusjohtaja *Raimo Lehtinen* veti Peikkoa vuodesta 1993. "Hän on edelleen meillä töissä ja vastaa nyt voimalaitosliiketoiminnastamme. Tovin aikaa meillä oli yhtä aikaa kaksi entistä ja yksi nykyinen toimitusjohtaja töissä, ennen kuin *Kycklingin Jorma* jäi eläkkeelle", Topi kertoo.

Nopeaa kasvua

Kysymykseen Peikon muutoksista Topin peikkovuosina, hän vastaa, että yllättävän paljon on samaa: "Tuoteryhmät ja asiakashenkisyys, teknisen tuen antaminen ovat pitkälti samankaltaisia. Bisnesmalli: ratkaista teräksisillä komponenteilla liitoksia, on sama."

Suurin muutos on kasvu: "Vuonna 2005 liikevaihto oli 35 miljoonaa, päättyneellä tilikaudella se oli yli kuusikertaistunut yli 220 miljoonaan. Peikko toimii nyt maailmanlaajuisesti 34 maassa."

Peikko onkin usein hitaaksi moitittu rakennuslalle Topin mukaan esimerkiksi siitä, että alalla kuin alalla on mahdollista kasvaa: "Kunhan löytää ne oikeat sävelet."

Sankarin viittaa Peikon kasvusta hän ei silti halua kantaa, vaan korostaa tiimin tärkeyttä: "Totta kai tarvitaan vahva tiimi, jossa on

sopeuduttava myös kasvun tuomaan tiettyyn epävarmuuteen, kun tehtävät vaihtuvat ja roolit muuttuvat. Kaikki eivät siihen sopeudu."

EU on mahtava mahdollisuus

"EU on meille kotimarkkina-alue. Kun vaihtoehtona on olla jonkin maan pieni peluri tai kasvaa isoksi EU-tasolla, haluamme ehdottomasti olla se iso. Eurooppahan on mahdollisuuksia täynnä: yhteiset eurokoodit, yhteinen valuutta, ei ole tulleja", Topi luettelee.

"Jotta mahdollisuudet pystyy hyödyntämään, pitää olla mukana vaikuttamassa, tekemässä niitä direktiivejä. On oltava iso, jotta on resursseja palkata ihmisiä, jotka tekevät sitä työkseen."

EU-tasolla vaikuttaminen antaa Topin mukaan hyvät eväät myös sen ulkopuolella: "Kun on ymmärrys eurokoodeista tai amerikkalaisista ACI-koodeista, pystyy toimimaan myös muun maailman koodiviidakoissa, Amerikassa, Koreassa, Saudeissa. Kansainvälinen peluri pystyy soveltamaan omaa know-howtaan joka puolella."

"Totta kai on esteitä", Topi myöntää.

"Mutta ne on tehty raivattavaksi. Meillä oli esimerkiksi Saksassa isoja ongelmia hyväksyntöjen kanssa. Ne ratkesivat, kun pari ihmistämme siirtyi Berliiniin, jossa he käyvät paikallisen hyväksyntälaitoksen kanssa henkilökohtaisesti läpi jokaisen projektin vaatimukset."

Oikeilla foorumeilla mukanaolon tärkeydestä kertovat esimerkiksi Topin puheenjohtajuus 11 liitososien valmistajan EU-tason järjes-

1

tössä. "Ajamme alan yhteisiä asioita teknisissä asioissa: standardointeja, yleisiä hyväksyntöjä."

Sata matkapäivää

Haastattelua edeltävällä viikolla Topi oli Koreassa ja Kiinassa, seuraavalla viikolla kalenterissa ovat Italia ja Tanska.

"Sata matkapäivää: käyn työmailla, tapaan asiakkaita, neuvottelen investointeihin liittyvistä asioista. Italiassa on ontelolaattayhdistyksen hallituksen kokous, Tanskassa kiertotalouteen liittyvän hankkeen tapaaminen", hän listaa.

Osa matkustamisesta liittyy siihen, että joisain kulttuureissa halutaan perheyrietyksessä keskustella nimenomaan toimitusjohtajan kanssa. Vaikka asia sinänsä sopisi paremmin jonkun muun hoidettavaksi.

Työmaakäyntejä Topi pitää erittäin tärkeinä: "Jos ihmisiä tapaa vain toimistoissa ja messuilla, ymmärrys tai ymmärtämättömyys käytännön tekemisestä on ihan erilainen kuin siihen käytännössä tutustuneella. Itse en ole ollut koskaan rakennustyömaalla enkä elementtitehtaalla töissä, mutta työmaita olen nähnyt paljon ja kesätyökokemukset tehdasympäristöstä ovat olleet tärkeitä. Olen ollut myös hämmästyntynyt tavatessani elementtitehtaan vetäjiä,

jotka käyvät vain harvoin työmaalla. Ei sentään Suomessa, mutta monessa kulttuurissa se on varsin tavallista."

Hybridirakenteilla hyvää rakentamista

Mikä on suhteesi betoniin -kysymyksen Topi haluaa muuttaa suhteeksi hyvään rakentamiseen.

"Betoni on hyvä materiaali. Moneen paikkaan se on paras materiaalissa, mutta moneen paikkaan se ei ole paras materiaali."

Parhaan rakennusmateriaalin sijasta hän haluaisi puhuttavan ratkaisuista, joilla tehdään parhaita sairaaloita, parhaita kouluja, parhaita asuntoja: Keino ei saa muuttua päämääräksi.

"Totta kai teräs on Peikon materiaali, teemme siitä kaikki tuotteemme. Ne ovat kuitenkin eri materiaalien kumppaneita, sekä betonin että nykyään myös puun. Meidän tehtävämme on olla hybridirakentamisen sanansaattaja. Tavoitteemme on löytää yhä enemmän juuri hybridirakentamisen konsepteja."

"Hyvä esimerkki hybridirakentamisesta on vaikkapa Deltapalkki, jota voi käyttää myös puulaataston kanssa. Silloinkaan ei pärjätä ilman betonia, sitä tarvitaan pintabetonointiin."

"Jospa materiaali-professuurien sijasta olisikin sairaalarakentamisen tai koulurakentami-

1 Topi Paananen on työskennellyt Peikko Group Oy:ssä vuodesta 2005 lähtien. "Maailma muuttuu ja Peikon on muututtava myös. Sekä yrityksenä että yksityishenkilönä on mukavampaa olla muutoksen harjalla kuin jarruttelijana", hän viittaa jokaisen velvollisuuteen huolehtia ympäristöstä. Rakennusten kierrätettävyyden hän nostaa tärkeäksi ympäristöteoksi. Siihen tähtääviä ratkaisuja Peikko on jo pilotoimassakin.

sen professuureja”, Topi heittää yhdeksi tavaksi saada käyttäjien tarpeet paremmin esiin.

Deltapalkilla 30-vuotisjuhlat

Deltapalkki täyttää tänä vuonna 30 vuotta. Monille se on se Peikon tunnetuin tuote.

”Riippuu maasta, esimerkiksi Norjassa monille Peikko tuo mieleen tuulivoimalatornien kalliooperustukset, Arabiemiraateissa elementtien nostamiseen liittyvät osat, Kiinassa Peikon päätuote on tällä hetkellä sandwich-elementin ansas.”

”Tuotekehitys on ilman muuta tärkeä osa toimintaamme, rahassa lähes 4 miljoonaa vuodessa. Uusinta on esimerkiksi BAUMA-messuilla esiteltävä uusi TT-laataston kannakejärjestelmä. Kehitämme itse, mutta ostamme myös oikeuksia uusiin tuotteisiin, tuoreimpana Australiasta paikallavaluun liittyvä tuoteperhe”, Topi kertoo.

Omalle tuotekehitysporukalle hän kertoo menneiden vuosien isoimman savotan olleen saada olemassa olevat tuotteet eurokoodien mukaisiksi.

Tuotteiden rinnalla hän kertoo niiden softan kehittämisen olevan erittäin tärkeää: ”Teemme koko ajan töitä sen eteen, että ohjelmat tehostavat suunnittelijoiden työtä. Maailmanlaajuisesti meidän softalla on jo 30 000 rekisteröityä käyttäjää. Softan ja tuotteiden käytön kasvu korreloivatkin suoraan toisiaan.”

Runkorakenteet kiertoon pilotoimalla

Motivaatio ja into näkyvät ja kuuluvat Topin kerratessa Peikon ja omaa tätä päivää. Kysymys kiertotaloudesta sytyttää silti vielä lisähehkun: ”Circular Economy -asiassa haluamme olla rakennusteollisuuden edelläkävijöitä Suomessa ja Euroopassa”, hän linjaa.

”Ilmastoasiat eivät ratkea pelkästään Tesloja ostamalla. Paljon suurempi vaikutusmahdollisuus on etsiä ratkaisuja, joilla rakennuskanta voidaan uudelleenikäyttää.”

Peikossa onkin ryhdytty sanoista tekoihin: ”Me yritämme luoda liitoksistamme kokonaisuutta, jossa betonielementeistä koottu rakennus suunnitellaan siten että rakennus on purettavissa. Olemme mukana VTT:n teräspuolen hankkeessa, jossa pohditaan millaisia normituksia ja viranomaisvaatimuksia pitää olla uudelleen käytettäville komponenteille. Betonipuolella olemme kehittäneissä liitoksissa: Aalto yliopistossa on meneillään tohtori- väitöstyö. Pilotihankkeita on jo työn alla.

Tavoitteena on luoda konsepti, jossa valitut komponentit voidaan kierrättää. Tarvittava tieto on tietomallissa, johon luodaan ohjeet miten toimitaan esimerkiksi 40 vuoden päästä rakennusta purettaessa.

Tanskassa Århusissa käynnistyy tänä vuonna pilottihanke Circle House, jossa tavoit-

teena on runkorakenteiden 90 prosentin kierrätysaste. Pohjoismaiseen työryhmään kuuluu yhteensä 15 yritystä, muun muassa Peikko ja Consolis. Suunnitteluvaihetta on rahoittanut myös Tanskan valtio. Hanketta on esitelty myös tässä Betoni-lehdessä sivuilla 50 - 55.

Laaja-alainen ryhmä on Topin mukaan tärkeä, osapuolet eivät pystyisi toimimaan yksin. Tarvitaan koko ketju suunnittelusta elementtivalmistajaan.

Skannataan tiedot elementeistä

Runkorakenteiden kierrätys helpottuu, jos tiedot betonielementistä löytyvät tietomallin lisäksi myös itse elementistä. Kun elementteihin valetaan valmistusvaiheessa tiedot sisältäviä antureita, saadaan seinää skannaamalla esiin tiedot, miten elementit on tehty – ja miten ne ovat purettavissa. Pilotteja on jo tehty.

Kun nykyrakennuksia puretaan, joudutaan purkamaan elementtien liitosten hitsauksia ja juotosbetoneja. Tavoitteena ovat nyt liitokset, jotka on purkutilanteessa helppo purkaa. Peikossa on tehty kokeita kalkkikivipohjaisilla ratkaisuilla. Niillä saadaan liitosten palosuojaus, mutta purettaessa juotos on helppo poistaa vaikkapa painepesurilla. Sen jälkeen liitoksien pultit saa avattua jakoavaimella.

”Kehitystyötä tarvitaan, mutta meidän nykyiset betonielementtien ja pilarikenkien pulttiliitokset soveltuvat jo aika hyvin tähän ajatusfilosofiaan”, Topi kiittelee.

”Olen varma että jo viiden vuoden päästä tarvittavat muutokset ovat arkipäivää, etujoukoissa ovat Hollanti ja Tanska. Paineita on, sillä ainakin Hollannissa on jo kaavoitettu alueita, joilla on kiertotalousvaade.”

Voidaan kun halutaan

Entä Suomessa? ”Me olemme 70-luvulla tehneet hienon BES-normiston, meidän on täysin mahdollista luoda uudenlainen normistovariaatio tämän tyyppisiin tuotteisiin. Kunhan halutaan”, Topi vastaa.

Rakentamisen ja rakennusten hiilidioksidipäästöistä puhuttaessa on Topin mukaan ratkaisevaa, velvoittaako yhteiskunta käyttämään tiettyä materiaalia vai asetetaanko sen sijaan kierrätettävyyksivaatimus. Ympäristön kuormittavuutta laskettaessa kierrätettävän komponentin kuormitus voi lyhyellä aikataustella olla kierrätykseen sopimatonta komponenttia isompi. Kun kierrätettävyyttä otetaan huomioon, asetelma kääntyy päinvastaiseksi.

Suomalaiselle betoniteollisuudelle kierrätettävyyden on Topin mielestä hengissä pysymisen edellytys: ”Vain kierrätettävyyden kautta se pärjää kilpailussa muita materiaaleja kohtaan. Se ei ole helppoa, mutta täysin tehtävissä.”

Hän korostaakin viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön tärkeyttä lakien säätämässä

ja normiston luomisessa. Vielä nyt elementtirungon uudelleenikäyttö voi valitettavasti tyssätä jätelakiin.

Työrauha

”Aivan mahtava keksintö”, Topi kiittelee Kansalaisaloite -mahdollisuutta. Sitä hän käytti ja sai aikaan paljon keskustelua Työrauha 2018 -aloitteellaan. ”50 000 allekirjoittajaa ei valitettavasti tullut täyteen, joten en päässyt viemään aloitetta eduskuntaan. Mutta toivomaani keskustelua sain aikaan.”

”Yrittäjänä minulla on mahdollisuus sanoa monia asioita, kunhan en loukkaa asiakkaita enkä omaa henkilökuntaa. Nyt tartuin yhteiskunnalliseen ongelmaan ja pystyin vaikuttamaan poliittiseen keskusteluun muutenkin kuin äänestämällä.”

Yrittäjyyteen Topi kannustaa. Myös omia lapsiaan. ”Peikon osalta aika näyttää, onko kenelläkään meidän kolmen sisaruksen yhteensä seitsemästä lapsesta halua jatkaa perheyhtiössä.”

”Jos joku heistä jatkaa, hänellä pitää olla sekä kykyä että halua. Kykyyn eivät vanhemmat voi vaikuttaa, haluun sen verran, että näytetään mitä yrittäjyys on. Lapset ovat käyneet kanssani myös tehtailla, esimerkiksi Pietarissa ja Slovakiassa. He näkevät mistä on kyse ja kiinnostuvat, jos kiinnostuvat”, Topi pohtii.

”Jos terveyttä riittää, olen itse Peikossa vielä ainakin 15 vuotta täysillä mukana. Jos ei perheestä kukaan sen jälkeen halua jatkaa, yritys myydään sitä haluavalle. Se on kaikkien etu. Sukuyrityksestä ei saa muodostua kenellekään taakkaa, jonka takia pitäisi uhrautua.”

Kirjoja, kuntoa ja lumitöitä

”Työmatkoja on paljon. Mutta silloin kun olen kotona, olen oikeasti kotona. Työhön liittyvät iltamenot olen karsinut vähiin. Myös liikunta, kuten kuntosalilla käynnit tai vaikkapa lumityöt ajoittuvat yleensä aamuun ennen töiden alkua”, Topi kertoo periaatteensa.

Tuleviin Deltapalkin 30-vuotisjuhliin menään kuitenkin koko perheen voimin. Topin uusperheessä on neljä lasta. Yksi harrastus ovatkin lasten harrastukset, kuten juniorijalkapallo.

”Kirjoja, monenlaisia, on kiva lukea ja kuunnella, vaimo on opettanut. Olen myös ikuinen venäjänopiskelija”, Topi kertoo.

Omakotitalo Helsingin Paloheinässä ei ole itse rakennettu, mutta itse rakennutettu. Sen rakenteista löytyy tietysti myös Peikon liitososia ja yksi viiden metrin pituinen Deltapalkki.

Sirkka Saarinen